

Asia: VN/18838/2024

Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi uuden päästöttömän rakennuksen energiatehokkuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta lausua. Haluamme esittää huomiomme seuraaviin kohtiin:

4 § Laskennallisen energiatehokkuuden vertailuluvun vaatimustasot käyttötarkoituksiluokittain sekä luku 3 Rakennuksen lämpöohäviö

Annettu ehdotus johtaa kokonaisuudessaan uudisrakentamisen energiatehokkuusvaatimusten pienentymiseen silloin, kun kohteeseen hankitaan uusiutuvaa energiaa. Muutos on direktiivin hengen vastainen, sillä EPBD:n keskeinen periaate on, että päästöttömän rakennuksen tulisi olla energiankulutukseltaan 10 % alhaisempi kuin lähes nollaenergiarakennuksen. Muutoksilla ei tule mahdollistaa energiatehokkuudeltaan nykytasoa heikompien uudisrakennusten rakentamista.

Tarkastelemiemme esimerkkikohteiden perusteella ehdotuksen sisältämät energiatehokkuuden vaatimustasot pysyvät käytännössä aiemmalla tasolla, kun huomioidaan muutokset energiamuotokertoimiin sekä E-luvun vaatimustasoihin sekä siirtyminen tarkasteluissa käyttämään tulevaisuuden säädäntää. Kun huomioidaan mahdollisuus muokata energiamuotokertoimia uusiutuvaa energiaa hankkimalla, ehdotus mahdollistaa energiatehokkuudeltaan yli 10 % heikompien kohteiden rakentamisen ja kokonaisuudessaan uudisrakentamisen energiatehokkuusvaatimusten vähentymiseen.

Nykyinen energiatehokkuuden määräystaso voidaan saavuttaa varsin kustannustehokkain keinoin. Koska kohteista moni kuitenkin suunnitellaan minimivaatimukset täyttäväksi, käytännössä muutos heikentäisi uusien kohteiden energiatehokkuutta ja lisäisi energiahukkaa. Tehotarve lisääntyisi erityisesti kylminä talvipäivinä, kun uusiutuvan energian saatavuus on heikko ja kustannukset sekä

päästöt korkeat. Näin ollen muutos todennäköisesti lisää mm. asumisen kustannuksia sekä lisää investointitarvetta piikkitehojen kattamiseen.

Muutoksen myötä lämpöhäviöiden taseaslaskennan rooli korostuu aiempaan verrattuna, kun sen vaatimuksia kiristetään ja E-luvun höllennetään. Emme pidä tätä kehitystä tarkoituksenmukaisena. E-luvun tasoihin perustuva ohjaus ottaa taseaslaskentaa laajemmin huomioon erilaiset energiatehokkuuden parannus- ja ratkaisut keinot ja jättää rakennuttajille mahdollisuuden hyödyntää niitä keinoja, jotka ovat hankkeen kannalta tarkoituksenmukaisempia. Tämän vuoksi energiatehokkuusluku on taseaslaskentaa suositeltavampi tapa rakennusten energiatehokkuuden ohjaukseen.

14 § Erikoistilat ja eräät tekniset järjestelmät, momentti 2

Esitetyssä muodossaan kirjaus ei kannustaisi hukkalämpöjen hyödyntämiseen kiinteistössä, vaan pikemminkin saattaisi vähentää niiden käyttöä nykytilaan verrattuna. Nykyisin E-lukua laskettaessa tulkinta on ollut, että otetaan huomioon se osuus sähkönkulutuksesta, joka voidaan hyödyntää lämmityksessä eikä kulutusta kokonaisuudessaan kuten esityksessä lukee. Jos jatkossa otetaan huomioon kylmäkoneikon koko sähkönkulutus ja verrataan hyödyksi saatuun lämpöön, vaikutus e-lukuun olisi huomattavan negatiivinen.

Toisena vaihtoehtona on käyttää talteen otetun energian energiamuotokertoimen kaukolämmön energiamuotokerrointa, mikä on hukkalämpöjen hyödyntämisen kannalta edullisempi vaihtoehto kuin sähkönkulutuksen lisääntymisen huomioiminen, mutta kuitenkin heikennys nykyiseen käytäntöön verrattuna.

Esitämme 14§ 2 momenttiin poistettavaksi ”kokonaisuudessaan” ja korvattavaksi sanoilla ”hyödyksi saadun lämmön osalta”:

Rakennuksessa olevien laitteistojen tuottama lämpö ja sen hyödyntäminen lämmöntalteenotolla rakennuksen lämmittämiseen voidaan ottaa huomioon rakennuksen E-luvun laskennassa, mikäli lämpöä tuottavan laitteiston energiankulutus on hyödyksi saadun lämmön osalta kokonaisuudessaan mukana rakennuksen vakioidussa energiankulutuksessa tai talteen otetun energian energiamuodonkertoimen käytetään kaukolämmön energiamuodon kerrointa.

19b§ Uusiutuvan ja päästöttömän energian määrä

Esitetty vaatimus on haastava saavuttaa mm. sellaisten liikerakennusten näkökulmasta, jotka käyttötarkoituksensa vuoksi käyttävät paljon sähköä taloteknisten järjestelmien toimintaan.

Koska arvioinnissa on kyse nimenomaisesti uusiutuvasta ja päästöttömästä energiasta (direktiivissä hiilettömistä lähteistä peräisin oleva energia), olisi sähkölle perusteltua käyttää arvioinnissa oletusarvona uusiutuvan energian osuutta kuvaavan 0,52 sijaan uusiutuvan ja päästöttömän energian keskimääräistä osuutta, jonka osuus on yli 90 %, jolloin arviointi kuvaisi paremmin uusiutuvan ja päästöttömän energian todellista osuutta. Lisäksi tehokkaasti tuotetulle kaukolämmölle ja kaukojäähdytykselle tulisi käyttää luvun 0,52 sijasta lukua 1, direktiivin 11 artiklan kohdan 7c mukaisesti. Olisi myös perusteltua harkita voidaanko direktiivin vaatimusten täyttyminen osoittaa kansallisella tasolla, jolloin erillistä laskentaa ei tarvittaisi.

29§ Laskennallinen kesäajan huonelämpötila

Ilmastomuutokseen varautumisen kannalta on aiheellista siirtyä tarkastelemaan olosuhteita tulevaisuuden ennustetulla säädatalla (TRY2050-RCP4.5), kuten taustamuistiossa on esitetty. Lisäksi huonelämpötilan rajaaminen 26 asteeseen tarkastelussa lisää viihtyvyyttä asuintaloissa eritoten äärisäiden yleistyessä. Kannatamme esitystä.

On kuitenkin huomioitava, että esityksen myötä 10§ jäähdytysrajat olisivat erilaiset E-luvun laskennassa kuin huonelämpötilan tarkastelussa. Esitämme, että selkeyden vuoksi lämpötilan lukuarvojen tulisi olla samat näissä asetuksen kohdissa – joko ensisijaisesti muuttamalla 10§:ää (molempiin 26 C) tai toissijaisesti asetuntimäärää 29§:ssä (molempiin 27 C). Mikäli kuitenkin jäähdytyksen asetusarvoa 10§:ssä muutetaan, tulisi E-lukurajoihin pääsemistä 4§:ssä tarkastella asuintalojen kohdalla tarkemmin.

Bruce-Hyrkäs Tytti
Granlund Oy